

Ageizmus voči seniorom a možnosti sociálnej intervencie

VYSOKÁ ŠKOLA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ PRÁCE SV. ALŽBETY, N. O.

Detašované pracovisko
bl. Sály Salkaházi v Rožňave

Autor
Svetlana Schvarzová

Študijný program
Sociálna práca

Stupeň štúdia
Bakalársky (Bc.)

CIEĽ

Cielom práce je poukázať na problematiku ageizmu v spoločnosti ako na rozsiahly fenomén sociálneho vylúčenia a priblížiť jeho hlavné prejavy a dopad na jednotlivcov v spoločnosti. Poster sa zameriava na identifikáciu ohrozených skupín a možnosti sociálnej intervencie.

ÚVOD

Starnutie je prirodzený proces, ktorý so sebou prináša nielen fyzické a psychické zmeny, ale aj nové spoločenské výzvy. Jednou z najzávažnejších výziev, ktorým čelí staršia generácia, je ageizmus – diskriminácia a predsudky založené na veku. Čoraz častejšie sa stretávame s generačným nepochopením, ako z pohľadu mladšej generácie voči staršej, tak aj opačne. Každá generácia zažila iný druh výchovy, spoločenského vplyvu, a v každej tej ktorej dobe sa kládli na spoločnosť iné morálne požiadavky, a súbežne s generáciami sa obmieňal aj rebríček životných hodnôt. Z tohto jednoducho vyplýva, že každá generácia nazerá na svet svojou optikou skrze skúsenosti, ktoré prinieslo prostredie v ktorom vyrastali a ktoré ich formovalo. Ageizmu je v našej spoločnosti vo veľkej miere smerovaný voči osobám vyššieho veku.

TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ

Ageizmus: Samotný pojem ageizmus má pôvod v anglickom jazyku /age – vek/. Tento termín prvý krát definoval Robert Neil Butler (gerontológ, lekár, psychiater a prvý riaditeľ amerického inštitútu pre starnutie) v roku 1969, a charakterizoval ho ako stereotypizáciu a diskrimináciu na základe veku. (Metěnkanyč, 2019).

Stereotypizovanie a predsudky: Ageizmus ovplyvňuje kvalitu života seniorov tým, že obmedzuje ich príležitosti v zamestnaní, prístupe k zdravotnej starostlivosti a sociálnym službám. Okrem toho môže ageizmus viesť k psychickým problémom, ako sú depresia a znížené sebavedomie (Levy, 2017).

Stereotypizovanie a predsudky sú v širokej verejnosti až nadmieru bežnou a nebezpečnou rutinou. Negatívne stereotypy o starších ľuďoch úzko súvisia s vytváraním predsudkov voči starším osobám, ktoré sa v spoločnosti nekontrolovateľne zovšeobecňujú. Následkom toho sa u niektorých jedincov rozvinie sebaageizmus. „Seniori majú sklon k seba podceňovaniu a vyjadrujú to vo forme negatívnych adjektív vo vzťahu k svojim vlastnostiam, postojom schopnostiam a normám, ktoré si počas života už zvnútorňovali a nie všetky už dokážu realizovať a naplňať.“ (Kravčáková, Čupková, 2019, s. 88).

Sociálna pomoc a intervencia: Činnosť sociálnych pracovníkov je preto v boji proti ageizmu nenahraditeľnou súčasťou. Ich schopnosť poskytnúť efektívnu preventívnu podporu a pomoc obetiam ageizmu pomáha zmierniť závažné následky. Sociálna práca zohráva kľúčovú úlohu pri predchádzaní ageizmu, pretože sa svojou činnosťou zameriava na podporu seniorov a elimináciu diskriminácie na základe veku napríklad aj edukáciou verejnosti, podporou oslabených seniorských komunit alebo aj individuálnou intervenciou.

PRAKTICKÉ IMPLIKÁCIE

Ageizmus predstavuje pre seniorov vysokú hrozbu pre ich plnohodnotný život a psychickú pohodu. Sociálni pracovníci riadiac sa etickým kódexom výkonu sociálnej práce svojou preventívnou činnosťou a aktívnym vyhľadávaním osôb ohrozených ageizmom, citlivým a správnym prístupom eliminujú nežiaduce následky ageizmu. Neodmysliteľnú súčasť tohto procesu tvorí najužšie okolie danej osoby, a to napríklad blízka rodina či priatelia a činnosť sociálnych pracovníkov napomáha k správnej a adekvátnej komunikácii s okolím osoby tak, aby tá pocítila silnú podporu svojej rodiny a okolia, čo opäť prispieva k pozitívnemu zmýšľaniu a síce pomalému ale istému odbúraniu predsudkov. Poster poukazuje na potrebu systematickej prevencie vylúčenia na základe veku.

ZÁVER

Efektívne riešenie ageizmu predstavuje spoločenskú diskusiu a neodmysliteľne aj spoluprácu medzi generáciami. Sociálna práca v kombinácii s edukáciou a pozitívnym zobrazením seniorov v médiách, predstavuje kľúčový nástroj v boji proti ageizmu. Poster poukazuje na potrebu systematickej prevencie s sociálnej intervencie proti ageizmu.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

KRAVČÁKOVÁ, G. - ČUPKOVÁ, L. 2019. Príčiny a dôsledky ageizmu a vzájomnej animozity medzi generáciami v pracovnom a mimopracovnom prostredí. 1.vyd. Prešov : Prešovská univerzita v Prešove, Filozofická fakulta, 2019. s. 88, ISBN 978-80-555-2383-5
LEVY, B. R. 2017. Age-Stereotype Paradox: Opportunity for Social Change, Vol. 57 , No 2, s. 118-126, ISSN 1758-5341
METĚNKANYČ, O. M. 2019. Ageizmus, starnutie a vysoký vek v práve. [online], december 2019 [citované 2024-12-13], Dostupné na internete:
Efektívne riešenie ageizmu predstavuje spoločenskú diskusiu a neodmysliteľne aj spoluprácu medzi generáciami. Sociálna práca v kombinácii s edukáciou a pozitívnym zobrazením seniorov v médiách, predstavuje kľúčový nástroj v boji proti ageizmu. Poster poukazuje na potrebu systematickej prevencie s sociálnej intervencie proti ageizmu.

GRAFICKÉ SPRACOVANIE
PhDr. Marek Koltáš, PhD., MBA